

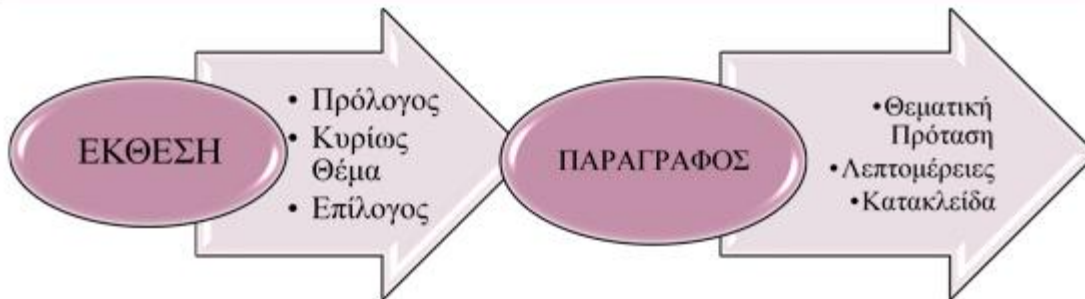
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Ενιαίο κείμενο, με αρχή, ανάπτυξη και τέλος.

- Στην αρχή της παραγράφου γράφουμε το θέμα κι έπειτα το αναλύουμε.
- Συνδέουμε τις προτάσεις με συνδετικές λέξεις.
- Αφήνουμε περιθώριο στην αρχή.

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!!

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

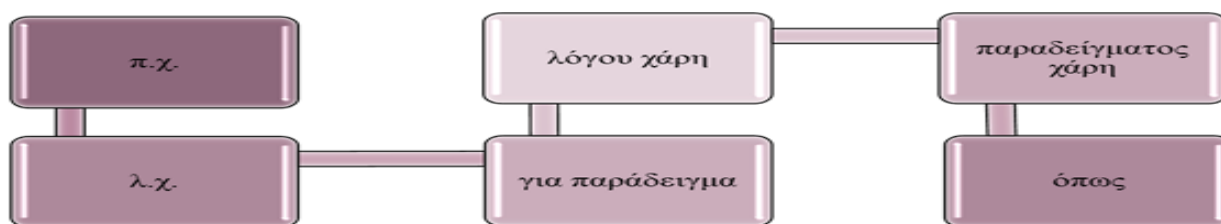

1.Ανάπτυξη Παραγράφου με Παραδείγματα

Έτσι αναπτύσσεται μια θεματική πρόταση, αν χρειάζεται διευκρίνιση. Τα παραδείγματα αντλούνται από την καθημερινή ζωή, την προσωπική εμπειρία. Είναι είτε πραγματικά, είτε επινοημένα.

Διάρθρωση Παραγράφου	
Θεματική Πρόταση	Διατύπωση του θέματος
Λεπτομέρειες	παράθεση των παραδειγμάτων, που βοηθούν τον αναγνώστη να κατανοήσει καλύτερα το περιεχόμενο της θεματικής πρότασης.
Κατακλείδα	Διατύπωση συμπεράσματος

Λέξεις Κλειδιά:

Παράδειγμα:

Αξιοπρόσεκτες, επίσης, είναι και οι επιπτώσεις αυτής της νέας αίσθησης του χρόνου στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παρατηρείται π.χ. δυσκολία συγκέντρωσης της προσοχής των παιδιών, όπως και υπερβολική κινητικότητα, αφού η καθημερινή ζωή δεν συμβαδίζει με το ρυθμό της τηλεοπτικής εικόνας. Πολύ φυσικό είναι να θεωρείται ανιαρό το σχολικό μάθημα, όπως και ο διάλογος στην οικογένεια, που τώρα έχει αντιπάλους τα κανάλια με τα ελκυστικά τους προγράμματα. Ας μην παραλείψουμε και τις ταινίες του Σαββατόβραδου, οι οποίες έχουν στοιχίσει σε πλήθος παιδιών την απουσία από τον κυριακάτικο εκκλησιασμό ή από το οικογενειακό τραπέζι.

(ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2003 – Β' ΛΥΚΕΙΟΥ)

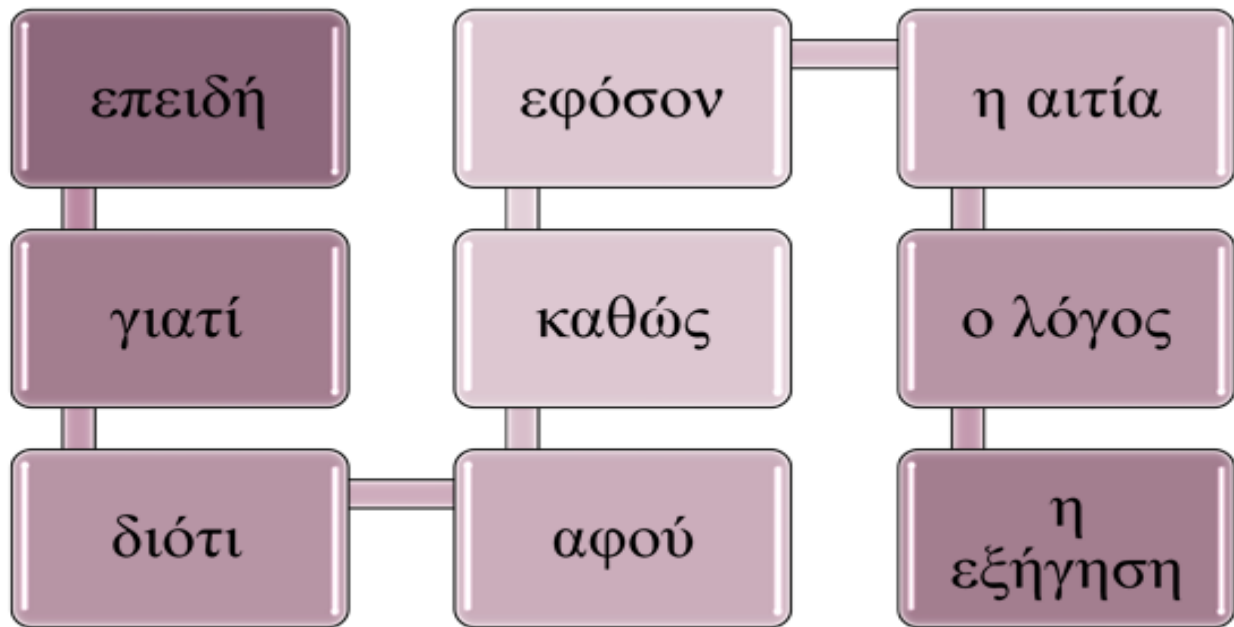
Με τα παραδείγματα ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

- Επεξηγήσει το γενικό κι ασαφές περιεχόμενο της θεματικής περιόδου και να το καταστήσει πιο ευκρινές και κατανοητό στον αναγνώστη, διεγείροντας το ενδιαφέρον του
- Επιβεβαιώσει / τεκμηριώσει έναν ισχυρισμό.
- Δώσει ζωντάνια, γλαφυρότητα, παραστατικότητα στον λόγο του.
- Φορτίσει συναισθηματικά τον λόγο του

2.Ανάπτυξη Παραγράφου με Αιτιολόγηση

Διάρθρωση Παραγράφου	
Θεματική πρόταση	Διατύπωση της θέσης του συγγραφέα έτσι, ώστε να προκύπτει το ερώτημα «γιατί».
Λεπτομέρειες	Παράθεση λογικών επιχειρημάτων, που αιτιολογούν τη θέση της θεματικής πρότασης.
Κατακλείδα	Διατύπωση συμπεράσματος.

Λέξεις Κλειδιά:

Παράδειγμα:

Είναι γεγονός ότι ο Έλληνας δε διαβάζει. Δεν αγαπά το βιβλίο και τη μελέτη. Γιατί όμως; Κληρονομικά βάθη και φυλετικός χαρακτήρας; Μα τότε θα 'πρεπε μάλλον το αντίθετο να συμβαίνει!... Η εθνική κληρονομιά του Έλληνα είναι βαθιά πνευματική. Τότε; Πρέπει να παραδεχτούμε πως ο άνθρωπος δε γεννιέται αγκαλιά με το βιβλίο, του μαθαίνουν να το αγαπάει. Είναι θέμα γενικότερης παιδείας, που ξεκινάει βέβαια από την εκπαίδευση, από τα σχολεία όλων των βαθμίδων. Και εκεί φαίνεται πως υστερούμε. Γιατί εμείς από τα σχολεία βγάζουμε ανθρώπους που ακούν για βιβλίο, ακούν για μελέτη και το «βάζουν στα πόδια»! Κακογραμμένα βιβλία και μέθοδοι σκουριασμένες απωθούν τους νέους από το βιβλίο και την ευπρόσδεκτη και γόνιμη γνώση. Εκπαίδευση που βασίζεται στη μηχανική πρόσληψη γνώσεων, στην ψυχρή χρησιμοθηρία, στη «δια παντός μέσου» βαθμοθηρία, στη στείρα αποστήθιση, δημιουργεί στη συνέχεια απέχθεια για το βιβλίο, το σχολείο, τη μάθηση. Το «πρόβλημα του μαθήματος της έκθεσης» δεν είναι άσχετο με όλη αυτήν την κακή εκπαίδευση. Κακές επιδόσεις στην έκθεση δε σημαίνουν τίποτε άλλο από κακές σχέσεις με το βιβλίο γενικά.

(από τον ημερήσιο Τύπο)

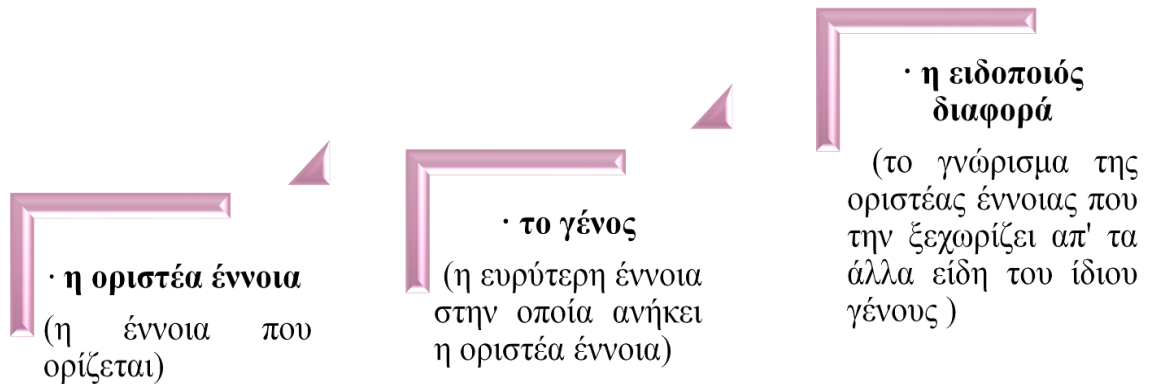
Ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

- Αναλύσει την άποψη του, να απαντήσει στο «γιατί» του αναγνώστη επικαλούμενος τη λογική του ή διεγείροντας τα συναισθήματά του.
- Αποδείξει / τεκμηριώσει τον ισχυρισμό που διατυπώνει στη θεματική περίοδο
- Επιχειρηματολογήσει και να πείσει για την άποψή του.
- Προσδώσει πειστικότητα κι αντικειμενικότητα στον λόγο του, όταν, μάλιστα, στηρίζεται σε ισχυρά και αξιόπιστα επιχειρήματα και ιεραρχεί ορθά και κλιμακωτά το υλικό της.

3. Ανάπτυξη Παραγράφου με Ορισμό

Ο συγγραφέας που αναπτύσσει τη θεματική του περίοδο με ορισμό απαντά στην ερώτηση: «τι είναι;». Με τον ορισμό παραθέτουμε τα βασικά γνωρίσματα μιας έννοιας, ώστε να μην είναι δυνατή η σύγχυσή της με άλλη.

ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ

Οι ορισμοί διακρίνονται:

α. Ανάλογα με τον τρόπο που παρουσιάζουν την οριστέα έννοια

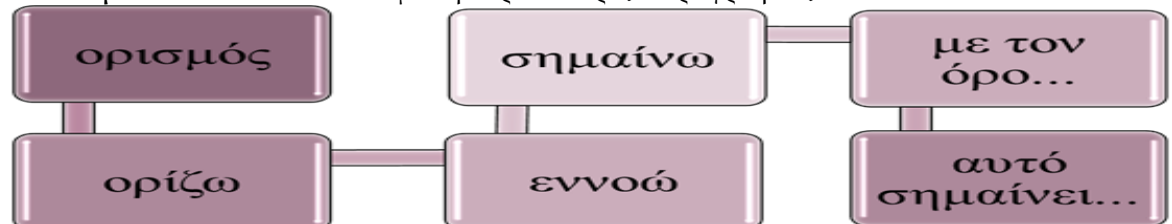
Αναλυτικοί: όταν παρουσιάζουν απλώς τα γνωρίσματα της οριστέας έννοιας

Συνθετικοί: όταν αποδίδουν τη διαδικασία δημιουργίας της οριστέας έννοιας μέσα από τα ουσιώδη δομικά στοιχεία που την αποτελούν.

β. Ανάλογα με την έκταση που παρουσιάζουν

Σύντομοι: όταν εκτείνονται σε λίγες γραμμές

Εκτεταμένοι: όταν καλύπτουν μία ή περισσότερες παραγράφους

Παράδειγμα:

Με τον όρο εργασία ονομάζουμε τη σκόπιμη σωματική και πνευματική απασχόληση του ανθρώπου που αποβλέπει σε παραγωγικό σκοπό. Όλα τα καταναλωτικά αγαθά είναι προϊόντα της φύσεως και της εργασίας του ανθρώπου. Η εργασία ανάλογα με το πολιτιστικό επίπεδο και το κοινωνικό – οικονομικό σύστημα που επικρατεί έχει διάφορες μορφές. Στις πρωτόγονες κοινωνίες εργασία ήταν η άμεση εξεύρεση των απαραίτητων για τη διατήρηση στη ζωή, ενώ στην κλειστή οικονομία καθένας κάνει όλες τις εργασίες μόνος του ή με τη βοήθεια της οικογένειάς του. Ακόμα και σήμερα η αγροτική οικογένεια μπορεί να έχει αυτή τη μορφή.

(ΚΕΜΕ, οδηγίες για την εφαρμογή του ΣΕΠ)

Ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

- i. Προσδιορίσει το ακριβές περιεχόμενο μιας έννοιας/ενός όρου, αν θεωρεί πως αυτή δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή στο αναγνωστικό κοινό ή πως αποτελεί μια σχετικά νέα έννοια (νεολογισμός) με την οποία δεν έχουν εξοικειωθεί ακόμη επαρκώς οι πολίτες..
- ii. Αποτρέψει τη σύγχυση της με άλλες παρεμφερείς έννοιες
- iii. Αναδείξει το διαφορετικό περιεχόμενο που αποκτά μια έννοια στον χρόνο
- iv. Χρησιμοποιήσει τον ορισμό ως αφετηρία γενικότερων προβληματισμών ή συσχετίσεων του με άλλες έννοιες.
- v. Μέσω του ορισμού -ιδίως αν αυτός εντοπίζεται στην αρχή του κειμένου- ο γράφων καθοδηγεί τον αναγνώστη σχετικά με τη βασική θεματική του κειμένου του, εφόσον ακολουθώς υποδεικνύει από ποια οπτική ή ως προς τι θα εξετάσει την προσδιοριζόμενη έννοια.
- vi. Ακόμη, τον ορισμό τον χρησιμοποιούμε ως αφετηρία για να τον διορθώσουμε ή να τον συμπληρώσουμε, αν θεωρούμε ότι οι συνθήκες έχουν διαφοροποιήσει τη σημασία της έννοιας
- vii. Ο ορισμός ενδέχεται, επίσης, να αξιοποιηθεί όταν ο γράφων θέλει να δώσει έμφαση ή να παρουσιάσει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της έννοιας -ή του φαινομένου- που προσεγγίζει, προκειμένου να διασφαλιστεί ένας κοινός τόπος συνεννόησης με το αναγνωστικό κοινό.
- viii. Ο ορισμός επιτρέπει στον γράφοντα να παρουσιάσει την υπό εξέταση έννοια και να λάβει αφορμή από συγκεκριμένες πτυχές της, ώστε να προχωρήσει στο περαιτέρω ξετύλιγμα του συλλογισμού του σχετικά με αυτή και το πώς πιθανώς επηρεάζει τη ζωή των πολιτών ή το κοινωνικό σύνολο εν γένει.

4.Ανάπτυξη Παραγράφου με Αίτιο – Αποτέλεσμα

Αν σε μια θεματική πρόταση διατυπώνεται η αιτία ή οι αιτίες που οδηγούν σε ένα αποτέλεσμα ή σε αποτελέσματα, τότε η ανάπτυξη γίνεται με αυτή τη μέθοδο. Σπανιότερα καταγράφονται πρώτα τα αποτελέσματα (ή το αποτέλεσμα) και στη συνέχεια τα αίτια (ή η αιτία) που τα προκαλούν.

Διάρθρωση Παραγράφου	
Θεματική πρόταση	Διατύπωση του φαινομένου προς αιτιολόγηση – αιτιατό
Δεπτομέρειες	Ανάλυση του αιτίου ή των αιτιών, παρουσίαση των επιμέρους παραγόντων που προκαλούν το φαινόμενο
Κατακλείδα	Διατύπωση συμπεράσματος – επαναδιατύπωση της αιτιολογικής σχέσης

Λέξεις – Κλειδιά:

Παράδειγμα:

Τέλος, και άλλες εμπειρίες αποδείξανε ότι το μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων συγκρατεί ευκολότερα τα μηνύματα που επιβεβαίωναν την άποψή τους από εκείνα που την

αντιστρατεύονται. Γι' αυτό τον λόγο γίνεται εν γένει αποδεκτό πως τ' αποτελέσματα των μέσων μαζικής επικοινωνίας τείνουν, τις περισσότερες φορές, να ενδυναμώσουν και να σταθεροποιήσουν τις ήδη διαμορφωμένες γνώμες. Τα αποτελέσματα της μεταστροφής δεν είναι ανύπαρκτα, αλλά είναι σπανιότερα. Ή – για να ακριβολογήσουμε- είναι δυνατόν να υπάρξουν, όταν υιοθετηθούν γνώμες που τις εμφανίζουν ως νέες, ενώ είναι πάρα πολύ δύσκολο να πείσεις, όταν αντιτίθεται ανοιχτά σε προϋπάρχουσες αντιλήψεις.

Ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

- i. Εξηγήσει / ερμηνεύσει πειστικά ένα φαινόμενο, μια κατάσταση, ένα πρόβλημα αναλύοντας τις συνθήκες / αιτίες δημιουργίας του.
- ii. Αναδείξει τη βαρύτητα ενός φαινομένου / γεγονότος παρουσιάζοντας τις συνέπειες / επιπτώσεις του.
- iii. Αποκαλύψει τις αιτιακές σχέσεις που συνδέουν έννοιες / φαινόμενα ώστε να επιτρέψει στους αναγνώστες να αντιληφθούν το πώς μια ορισμένη δράση τους οδηγεί σε συγκεκριμένα αρνητικά -ή θετικά- αποτελέσματα.
- iv. Αναδείξει τα πολλαπλά αίτια που οδηγούν σε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα/πρόβλημα, ώστε να καταστεί εμφανής η δυσκολία επίλυσής του ή το εύρος των δράσεων που απαιτούνται.
- v. Αντιστρόφως, να αναδείξει το πλήθος των συνεπειών που προκύπτουν από ένα μόλις αίτιο, ώστε να τονίσει έτσι τη σοβαρότητα του ζητήματος αυτού.

5.Ανάπτυξη Παραγράφου με Διαίρεση

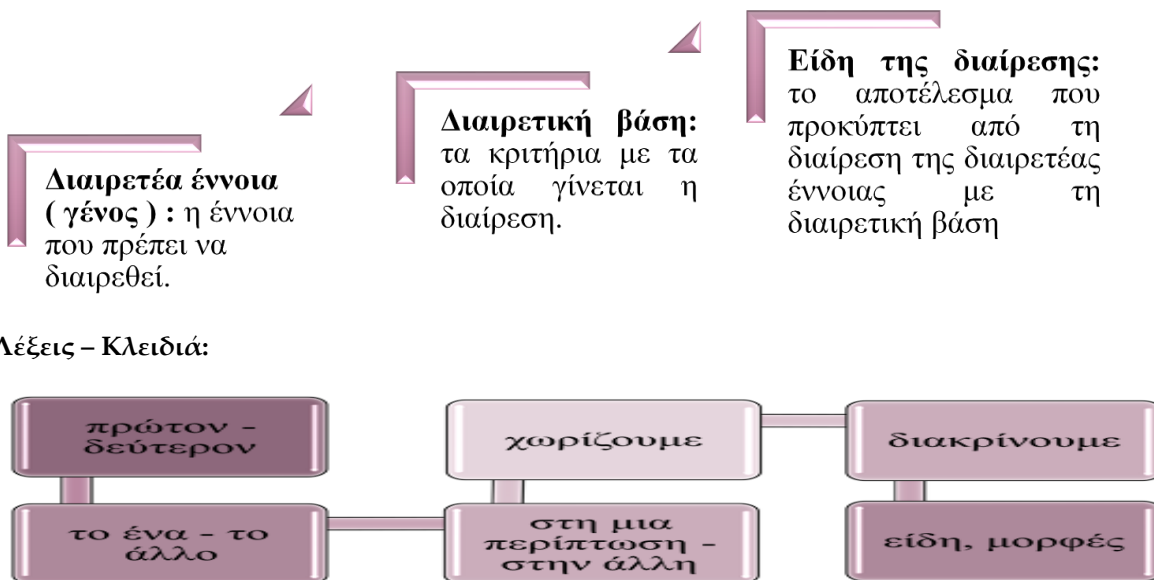
Ο τρόπος ανάπτυξης με διαίρεση αποκαλύπτει τα συστατικά στοιχεία από τα οποία αποτελείται ένα αντικείμενο ή μια έννοια.

Η διαίρεση, όταν έχει οργανωθεί ορθά, είναι τέλεια και συνεχής.

Τέλεια ονομάζεται η διαίρεση, όταν περιλαμβάνει όλα τα είδη της διαιρετέας έννοιας,

Συνεχής χαρακτηρίζεται, όταν δεν παρακάμπτεται κάποιο από τα είδη της.

ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ :

Παράδειγμα:

Επιβάλλεται, φυσικά, η διάκριση μεταξύ πληροφοριών αναγκαίων αφενός για τη δημόσια λειτουργία και αφετέρου πληροφοριών που αφορούν τα ατομικά δικαιώματα και τις πολιτικές ελευθερίες του πολίτη. Όσο για τη συγκέντρωση στοιχείων που επιβάλλουν λόγοι εθνικού και δημοκρατικού πολιτικού συμφέροντος, ο βαθμός και οι μέθοδοι ηλεκτρονικής επεξεργασίας των στοιχείων αυτών πρέπει να ορίζονται περιοριστικά με νόμο. Η παρακολούθηση της προσωπικής ζωής ή διαπροσωπικών επικοινωνιών, εφόσον αφορά εξακρίβωση στοιχείων για εγκληματική δραστηριότητα, είναι νοητή μόνο με δικαστικές αποφάσεις. Οι περιπτώσεις αυτές αποτελούν ακραίες εξαιρέσεις του βασικού κανόνα και οι σχετικές ενέργειες πρέπει να υπόκεινται σε αυστηρό έλεγχο.

(Ι. Πεσμαζόγλου, διασκευή)

Ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

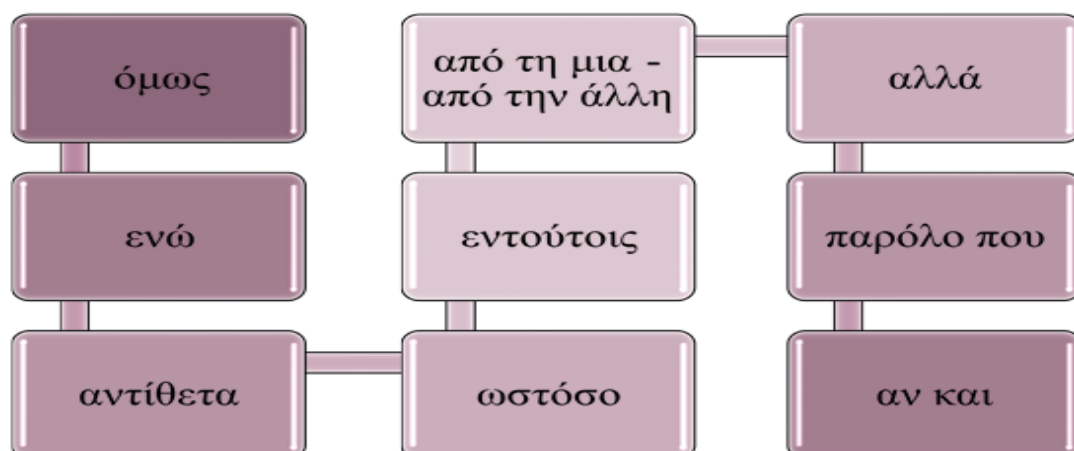
- i. Αναλύσει ολόπλευρα το περιεχόμενο μιας έννοιας / φαινομένου κλπ. και να βοηθήσει τον αναγνώστη να διακρίνει και να κατανοήσει τις ιδιαίτερες πτυχές του. Έτσι ο τελευταίος μπορεί να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα του υπό πραγμάτευση θέματος.
- ii. Ο γράφων, αφού φανερώσει μέσω της διαίρεσης τις επιμέρους πτυχές της έννοιας -όπως αυτές προκύψουν ανάλογα με το κριτήριο που θα χρησιμοποιήσει ως διαιρετική βάση-, έχει ακολουθώντας τη δυνατότητα είτε να διερευνήσει σε βάθος μία μόνο πτυχή της έννοιας είτε -πιο συνοπτικά- όλες τις πτυχές της, ώστε να οδηγηθεί σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση του υπό διερεύνηση φαινομένου.

6.Ανάπτυξη Παραγράφου με Σύγκριση – Αντίθεση

Όταν συγκρίνουμε πρόσωπα, πράγματα, ιδέες, φαινόμενα και τονίζουμε τις διαφορές τους, χρησιμοποιούμε ανάπτυξη με σύγκριση – αντίθεση.

Διάρθρωση Παραγράφου	
Θεματική πρόταση	Αναφορά των δύο συγκρινόμενων μελών.
Λεπτομέρειες	• Ανά σημείο παρουσίαση των γνωρισμάτων των συγκρινόμενων μελών, με τη δημιουργία αντιθετικών ζευγών. • Ολοκληρωμένη παρουσίαση των γνωρισμάτων πρώτα του ενός μέλους κι ακολούθως του άλλου.
Κατακλείδα	Διατύπωση συμπεράσματος.

Λέξεις – Κλειδιά:

Παράδειγμα:

Ένα χάσμα χωρίζει το Σωκράτη από τους σοφιστές. Ο Σωκράτης ζήτησε τη μία και καθολική έννοια, τη μία και καθολική αλήθεια, ενώ οι σοφιστές υποστήριζαν τις πολλές γνώμες για το ίδιο πράγμα. Επίσης και στον τρόπο της ζωής υπάρχει ριζική αντίθεση μεταξύ σοφιστών και Σωκράτη. Οι σοφιστές ήταν έμποροι γνώσεων, ενώ ο Σωκράτης υπήρξε ένας άμισθος δάσκαλος και ερευνητής της αλήθειας. Το μόνο κοινό μεταξύ των σοφιστών και του Σωκράτη ήταν ότι και αυτός και εκείνοι διαπίστωσαν ότι η παραδεδομένη μόρφωση και παιδεία δεν ήταν αρκετή για την εποχή τους.

Έκφραση – Έκθεση, Β' Λυκείου

Ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

- i. Φωτίσει το νόημα / περιεχόμενο των δύο όρων, αναδεικνύοντας μέσω της αντιπαράθεσής τους, πιο έντονα τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους (αντιλήψεις, τρόπους συμπεριφοράς, χρονικές περιόδους κ.ά.).
- ii. Αποτρέψει πιθανή σύγχυση των εννοιών / φαινομένων.
- iii. Με την αντίθεση κατά όρο τονίζονται τα γενικότερα διαφορετικά γνωρίσματα των όρων ενώ με την αντίθεση κατά σημείο εξειδικεύονται οι διαφορές των δύο όρων με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.
- iv. Αν ο γράφων συγκρίνει διαφορετικές χρονικές περιόδους μεταξύ τους (παρόν – παρελθόν) ενδέχεται να επιδιώκει την ανάδειξη των βελτιώσεων που έχουν προκύψει με την πάροδο των χρόνων ή, αντιθέτως, την επιδείνωση μιας κατάστασης, ώστε ο αναγνώστης είτε να αντιληφθεί την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε έναν ορισμένο τομέα είτε -αντιθέτως- τη χειροτέρευση μιας κατάστασης.
- v. Αν ο γράφων συγκρίνει διαφορετικά κράτη ή διαφορετικούς πολιτισμούς μεταξύ τους ενδέχεται να επιδιώκει είτε την ανάδειξη των διαφορών εκείνων που καθιστούν ένα κράτος πιο αποτελεσματικό από το άλλο, είτε απλώς την παρουσίαση του διαφορετικού τρόπου σκέψης μεταξύ διαφορετικών εθνοτήτων και πολιτισμικών περιβαλλόντων.
- vi. Μέσα από τη σύγκριση των εννοιών, ο συγγραφέας καταφέρνει να παρουσιάσει σφαιρικά όλες τις πτυχές του θέματος και να αναδείξει και τις δύο συγκρινόμενες έννοιες.

7.Ανάπτυξη Παραγράφου με Αναλογία

Η αναλογία, ως τρόπος ανάπτυξης, αποτελεί στην ουσία σύγκριση αντικειμένων, φαινομένων, καταστάσεων. Σ' αυτόν τον τύπο παραγράφου καταφεύγουμε, όταν το περιγραφόμενο αντικείμενο ή το προς ανάλυση θέμα είναι πολύπλοκο ή άγνωστο και συνεπώς δυσνόητο για το δέκτη. Γι' αυτό χρησιμοποιούμε ένα ανάλογο **παράδειγμα** που βοηθά στην κατανόηση του πρώτου.

Στην ουσία, αναλογία είναι μια μεταφορά ή μια περιγραφική παρομοίωση.

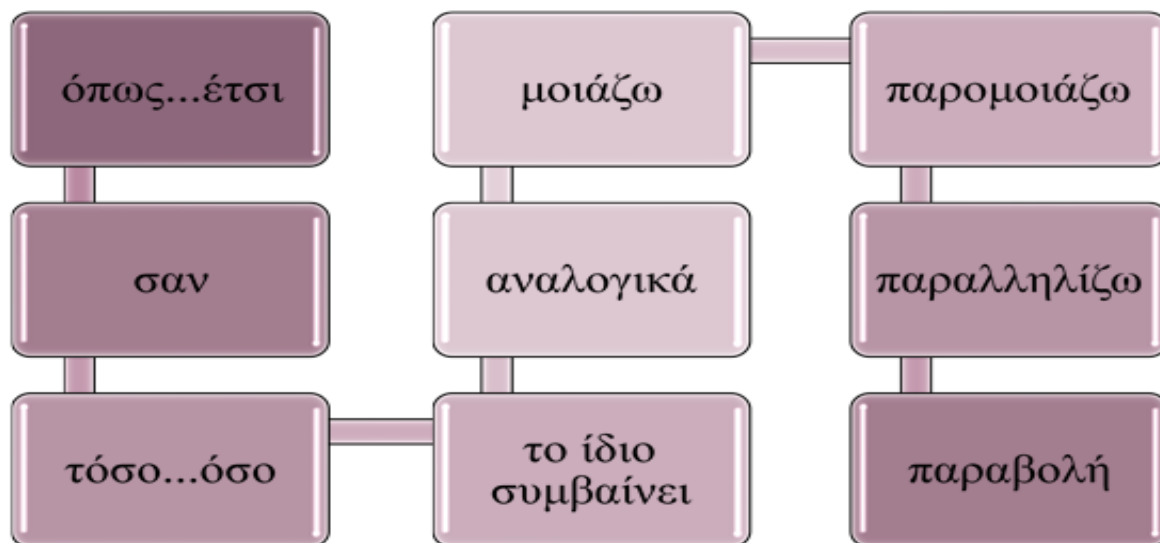
Στην αναλογία προβάλλεται η ομοιότητα ανάμεσα σε δύο μέρη. Το ένα είναι το υποκείμενο και το άλλο το αντικείμενο της αναλογίας.

Στην αλληγορία δε συγκρίνονται δύο αντικείμενα. Προβάλλεται ένα αντικείμενο, του οποίου η σημασία υποκρύπτεται.

Στην παραβολή παρατίθενται γεγονότα που μπορεί να συμβούν στην πραγματικότητα

Διάρθρωση Παραγράφου	
Θεματική πρόταση	Αναφορά του περιγραφόμενου αντικειμένου και του αναλογούντος στοιχείου
Λεπτομέρειες	Παρουσίαση χαρακτηριστικών του αναλογούντος στοιχείου και του περιγραφόμενου αντικειμένου.
Κατακλείδα	Διατύπωση συμπεράσματος.

Λέξεις – Κλειδιά:

Παράδειγμα:

Πρώτα απ' όλα ας προσπαθήσουμε να περιγράψουμε συνοπτικά το Διαδίκτυο και ειδικότερα τον παγκόσμιο ιστό (Web) με μια αναλογία. Ας φανταστούμε τον κυβερνοχώρο ως μια τεράστια έκθεση. Ο κάθε «εκθέτης» δημιουργεί το δικό του περίπτερο (site) που καταχωρείται σε μία διεύθυνση (www.address). Ο χρήστης του διαδικτύου, μέσα από τους τηλεπικοινωνιακούς διαδρόμους που δημιούργησε η σύζευξη τηλεφώνου-υπολογιστή, επισκέπτεται αυτήν την άυλη, διαρκή και παγκόσμια ψηφιακή έκθεση. Περνά από διάφορα sites, επικοινωνεί με τον «εκθέτη», και βεβαίως μπορεί να πάρει («κατεβάσει») πληροφοριακό υλικό. Αρκεί να έχει εξασφαλίσει την είσοδό του μέσω ενός προμηθευτή (provider) σύνδεσης στο Διαδίκτυο.

(Le Monde diplomatique)

Ο συγγραφέας ενδεχομένως επιδιώκει να:

- Φωτίζει / εκλαϊκεύει ένα δυσνόητο ή άγνωστο στον αναγνώστη φαινόμενο ή έννοια συνδέοντάς το με άλλες οικείες σε αυτόν καταστάσεις.
- Προσδώσει ζωντάνια, παραστατικότητα και χάρη στον λόγο, ώστε να μην είναι άτονος, ψυχρός και κουραστικός.
- Καταστήσει κατανοητό και οικείο ό,τι είναι άγνωστο και δυσνόητο. Όταν μάλιστα το κείμενο είναι επιστημονικό, οι αναλογίες **απλοποιούν, εκλαϊκεύουν** και κάνουν πιο **προσιτό το κείμενο στο μέσο αναγνώστη**.
- Προσδώσει στο κείμενό του αισθητική αξία και παραστατικότητα καθιστώντας το ελκυστικό και προσιτό στον αναγνώστη. Μερικές φορές μάλιστα, όπως γράφει και ο Σεφέρης, οι παραβολές είναι ένας πολύ καλός τρόπος να ξεστομίσουμε αλήθειες ή πράγματα που δύσκολα τολμάμε να παραδεχτούμε και να αρθρώσουμε.

8.Ανάπτυξη Παραγράφου με Συνδυασμό Μεθόδων

Πολύ συχνά οι συγγραφείς στην ανάπτυξη των παραγράφων τους χρησιμοποιούν συνδυασμό δύο ή περισσότερων τρόπων. Τότε, θα δηλώσουμε αναλυτικά και με συγκεκριμένες αναφορές τους τρόπους που ο συντάκτης συνταιριάζει. Τα μέρη που απαρτίζουν την παράγραφο που αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων δεν είναι κατ' ανάγκη ισόποσα.

Παράδειγμα:

Αξιοπρόσεκτη η παρατήρηση. Δεν αληθεύει όμως στη δική μας εποχή. Γιατί σήμερα και τα παιδιά είναι πολύ διαφορετικά από άλλοτε και ο αέρας, το «κλίμα» του σχολείου έχει αλλάξει. Παλαιότερα ο μαθητής περίμενε να φωτιστεί αποκλειστικά και μόνο από το δάσκαλό του. Σήμερα οι πηγές των πληροφοριών έχουν πολλαπλασιαστεί σε βαθμό εκπληκτικό και οι κρουνοί τους (η εφημερίδα, το περιοδικό, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση) ρέουν μέσα στο σπίτι. Μπορεί, λοιπόν, ο μαθητής, ανάλογα με τη δύναμη και την όρεξή του, να προμηθεύεται ελεύθερα και απεριόριστα «ειδήσεις» από τις περιοχές της ανθρώπινης περιέργειας : ιστορικές, γεωγραφικές, βιολογικές, ανθρωπολογικές, φυσικής, χημείας, κοσμογραφίας, ηλεκτρολογίας, κάθε λογής τεχνικής.

Τρόποι ανάπτυξης: αιτιολόγηση – παραδείγματα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ι. Με ποιον τρόπο/ους έχουν αναπτυχθεί οι παρακάτω παράγραφοι:

1. Η εφηβεία είναι μια εποχή αντιθέσεων. Από τη μια πλευρά οι έφηβοι αντιλαμβάνονται πως οι γονείς τους δεν είναι αλάνθαστοι και για αυτούς είναι σημαντικότερη πια η επίδραση των φίλων τους, ενώ από την άλλη, σε εκείνους στρέφονται όταν αντιμετωπίσουν δυσκολίες στο φιλικό τους περιβάλλον. Σε αυτή τη φάση είναι πολύ σημαντικό οι γονείς να είναι παρόντες, καθώς με αυτόν τον τρόπο μπαίνουν οι βάσεις για την υγιή μελλοντική σχέση παιδιών – γονιών όταν αυτά ενηλικιωθούν.

2. Είναι πολύ τετριμμένη η φράση πως η οικογένεια αποτελεί πρότυπα για τα παιδιά, είναι όμως πέρα για πέρα αληθινή. Αν για παράδειγμα κατά την εφηβεία, οι γονείς δουλεύουν πολλές ώρες και δεν έχουν εικόνα για το πότε πηγαίνει ή επιστρέφει από το σχολείο, τότε το παιδί κινδυνεύει να χάσει κάποια τάξη λόγω απουσιών, και να μην καταφέρει να τελειώσει την εκπαίδευσή του. Επίσης, είναι πιθανό να βρεθεί σε παрэες που θα τον παρασύρουν με καταστροφικές συνέπειες.

3. Προτού προχωρήσουμε, θα ήθελα να σκεφτούμε αν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στη γνώση της γλώσσας, στη γνώση του συστήματος της γλώσσας. Γιατί, αν δεχτούμε πως υπάρχουν, αυτομάτως θα εγερθεί και το επόμενο ερώτημα: Υπάρχουν μεγαλύτερες ή μικρότερες ικανότητες στην γυναίκα ή στον άνδρα σχετικά με τη γλώσσα; Είναι πιο δεκτικός ο άνδρας ή πιο ικανή η γυναίκα στην κατάκτηση και χρήση της γλώσσας; Ακούμε αρκετά συχνά πως τα κορίτσια έχουν κλίση στη γλώσσα, ενώ τα αγόρια κλίνουν προς τις θετικές επιστήμες. Η γλωσσική διαφορά, αν υπάρχει, έγκειται στην γνώση της γλώσσας ή στη χρήση της.

4. Το κλάμα στα βρέφη επιτελεί τόσο βιολογικό ρόλο όσο και κοινωνικό. Αρχικά στους πρώτους μήνες της ζωής του το βρέφος με το κλάμα, προσελκύει την προσοχή των ενηλίκων και μεταδίδει κάποια μηνύματα στο περιβάλλον. Μερικές μητέρες μάλιστα ισχυρίζονται ότι διακρίνουν π.χ. το κλάμα λόγω πείνας από το κλάμα λόγω αδιαθεσίας, κάτι όμως που δεν τεκμηριώνεται από τις παρούσες έρευνες. Αντίστοιχα, το κλάμα μετά τον έκτο μήνα θα λέγαμε πως μπορεί να θεωρηθεί κοινωνική συμπεριφορά. Το βρέφος κλαίει γιατί π.χ. φοβάται ένα ξένο πρόσωπο ή ένα άγνωστο πράγμα ή γιατί θέλει κάτι συγκεκριμένο από ένα πρόσωπο.

5. Η εφηβεία είναι η περίοδος της ζωής του ατόμου από την ηλικία των 12 περίπου ετών ως την ενηλικίωση κατά την οποία συντελούνται τόσο σωματικές όσο και πνευματικές αλλαγές. Σε αυτή την περίοδο αναπτύσσονται ποικίλα θετικά και αρνητικά συναισθήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται από μεγάλη ένταση ως αποτέλεσμα της έντονης ευαισθησίας αλλά και της αστάθειας που χαρακτηρίζει τους εφήβους.

6. Αν στο προαύλιο αποφύγουμε κατά το «χώρισμα των ομάδων» να βάλουμε αγόρια με αγόρια και κορίτσια με κορίτσια, τότε το αποτέλεσμα που θα πετύχουμε πιθανότατα θα είναι μια πιο οργανωμένη και πιο συνεκτική τάξη, στην οποία θα έχουμε μεγαλύτερα επίπεδα συμμετοχής και λιγότερες εντάσεις που θα χαλούν το κλίμα.

7. Όλο και περισσότερα μας υπενθυμίζουν ότι το καλοκαίρι τελείωσε και οι συνήθειες ρυθμοί ξαναγυρνούν. Οι παραθεριστές επέστρεψαν, οι δρόμοι έχουν αρχίσει να μποτιλιάρουν και οι οδηγοί ξέχασαν πολύ σύντομα τους χαλαρούς ρυθμούς των διακοπών, τα σχολεία αρχίζουν (με

προβλήματα), τα πανεπιστήμια καταλαμβάνονται, και ξανακλείνουν (συνήθης ρυθμός είναι κι αυτός), τα δελτία απεργιών και πορειών πυκνώνουν...

Ο. Σελλά, Μικρές ανατροπές – Καθημερινή

8. Η βιβλιοθήκη του πατέρα μου υπήρξε το κορυφαίο γεγονός της ζωής μου. Εκεί μου αποκαλύφθηκε, μέσα από τη φωνή του πατέρα μου, αυτό το μυστηριώδες πράγμα, η ποίηση, οι χάρτες και οι εικόνες, για μένα πιο πολύτιμες τότε από τις τυπωμένες λέξεις. Εκεί ανακάλυψα τους Γκριμ, το Λιούις Κάρολ, τις ατελείωτες στην κυριολεξία Χίλιες και μια νύχτες.

Χόρχε Λουίς Μπόρχες, Η μνήμη της ανθρωπότητας

9. Με τον όρο « θρύλος » εννοούμε τη μυθική διήγηση για κάποιο εκπληκτικό πρόσωπο, πράγμα ή γεγονός που συγκινεί όλο το λαό και αποτελεί αστείρευτη πηγή έμπνευσης τόσο στη δημοτική μούσα, όσο και στη λόγια ποίηση. Ο θρύλος διαφέρει από το παραμύθι που βρίσκεται στα όρια του απίθανου, καθώς και από την απλή παράδοση που είναι σύντομη και απλοϊκή αφήγηση και στερείται της ελκυστικότητας και του θαυμαστού στοιχείου του θρύλου. Στη λογοτεχνία η σύνθεση μεγάλων έργων στηρίχτηκε πολλές φορές σ' ένα θρύλο, όπως, για παράδειγμα, ο Φάουστ του Γκαίτε, ή η Φλογέρα του βασιλιά του Παλαμά.

Γ. Μαρκαντωνάτου, Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων

10. Από ευρεία έρευνα που έγινε σε επτά ευρωπαϊκά κράτη για την εργασία του άνδρα και της γυναίκας μέσα και έξω από το σπίτι (πληρωμένη και μη πληρωμένη εργασία) διαπιστώνεται ότι οι παραδοσιακοί ρόλοι παραμένουν ισχυροί. Οι άνδρες συνεχίζουν να είναι οι «κουβαλητές» του σπιτιού που αφιερώνουν λίγο χρόνο στην ανατροφή των παιδιών τους και ελάχιστο στο νοικοκυριό. Οι γυναίκες συνεχίζουν να είναι υπεύθυνες για τη διατήρηση και συντήρηση της οικογενειακής εστίας και των μελών της.

Μ. Δεληθανάση, Καθημερινή

II. Να αναπτύξετε τις παρακάτω θεματικές περιόδους με τον τρόπο που ορίζεται στην παρένθεση:

1. Πράγματι μ' αρέσουν πολύ τα παγωτά. (παραδείγματα)
2. Η ζωή στις μεγάλες πόλεις παρουσιάζει πολλά προβλήματα. (παραδείγματα)
3. Οι μαθητές πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο μάθημα της Γυμναστικής, (αιτιολόγηση)
4. Το πάρτι που οργανώσαμε με τόση φροντίδα κατέληξε σε πλήρη αποτυχία. (αιτιολόγηση)
5. Αλλιώςτικα νιώθει κανείς πριν τις εξετάσεις και αλλιώςτικα μετά. (σύγκριση – αντίθεση)
6. Η ζωή στο χωριό είναι πολύ διαφορετική από τη ζωή στην πόλη. (σύγκριση – αντίθεση)
7. Λογοτεχνία είναι η τέχνη του λόγου. (ορισμός)
8. Ανοσία είναι η ικανότητα του οργανισμού να μην προσβάλλεται από αρρώστιες. (ορισμός)
9. Έχουμε πολλών ειδών πολιτεύματα. (διαίρεση)
10. Η Παιδεία μας χωρίζεται σε στοιχειώδη, μέση και ανώτατη. (διαίρεση)
11. Όπως στρώσεις, θα πλαγιάσεις (αίτιο – αποτέλεσμα)
12. Πού οφείλεται η εγκληματικότητα των νέων; (αίτιο – αποτέλεσμα)
13. Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο. (αναλογία)
14. Ο οικονόμος άνθρωπος μοιάζει με το μυρμήγκι (αναλογία).

III. Ποια μέθοδο θα χρησιμοποιούσατε για να αναπτύξετε τις παρακάτω θεματικές περιόδους;

- i. Το χρήμα είναι καλός υπηρέτης, αλλά κακός κύριος.
- ii. Ο κόσμος μας είναι παράλογος.
- iii. Πολιτισμός είναι κάθε επίτευγμα του ανθρώπου
- iv. Ο Θεμιστοκλής ήταν καλύτερος στρατηγός από τον Αριστείδη.